

Consellera de Cultura, Eduació i Esports del Govern Balear

“Sóc nacionalista”

Maria Antònia Munar i Riutort és consellera de Cultura des del 1987. Batllessa de Costitx des del 1979. Parlamentària autonòmica des del 1987. En primera línia de la política balear des de fa anys, sembla estar disposada a arribar encara més lluny.

Senyora consellera, vostè va néixer a Barcelona, i hi va viure fins començar la carrera, ¿no és així?

—Sí, efectivament, així és.

—¿Quins records en té, de la ciutat i d'aquells temps?

—Bé, en principi crec que qualsevol persona que naix en una ciutat determinada i que hi viu durant molts anys sempre té un bon record de la seva ciutat natal. Jo record la meua època a Barcelona de manera molt agradable.

—A mitjans anys setanta vostè fa el COU en una acadèmia de Barcelona. Són anys de gran efervescència política, ¿com va viure aquells anys: les manifestacions antifranquistes, la mort de Franco...?

—La vaig viure supòs que com tots els estudiants de l'època. Per a nosaltres el canvi democràtic va ser un moment d'alliberament. Crèiem que les coses anirien per bon camí, que es restauraria la democràcia en aquest país, que aconseguiríem ser europeus... Hem tardat uns quants anys a ser-ho, però en aquests moments crec que hem arribat on desitjàvem tots arribar.

—¿Tenia algun tipus de militància política?

—No, no militava en cap partit. Tenia connexions amb estudiants, normalment companys més grans, que sí que tenien una motivació política. Però no vaig militar en cap partit.

—Vostè arriba a Palma a fer la carrera i poc després entra en la vida política, ¿com va ser?

—La meua entrada en la vida política va ser de forma molt senzilla. Com hauria de ser sempre, començant des de baix. Em vaig presentar a batllessa de Costitx (1979), el poble d'on eren

els meus pares. La veritat és que la persona que m'introdueix en la política és el meu marit, al qual li oferiren ser el cap de llista. Ell digué que no l'interessava. Jo, en aquell moment estava a quart any de carrera i em feia molta il·lusió emprendre una tasca com aquesta, que era un gran repte. Costitx era un poble que estava en una situació dramàtica (quant a serveis de tot tipus) i hi havia molta feina a fer. Amb la il·lusió que es té als 24 anys em vaig presentar de cap de llista d'un grup de gent molt jove. Era un gran repte: el fet de ser dona —única cap de llista a Mallorca—, una edat en què normalment la gent no sol ser batlle, i a més, el fet d'haver viscut fora... Amb totes aquestes circumstàncies era una mica atrevit presentar-m'hi. Era tot un repte. I vam tenir una acollida, jo diria que apoteòsica. Obtinguérem 5 de 7 regidors.

—I al cap de quatre anys, repeteix...

—Em torn presentat a batllessa i aconseguim repetir majoria absoluta. A més surt elegida parlamentària, en el quart lloc de la llista d'Unió Mallorquina. Vaig ser elegida presidenta de la comissió de Cultura del Consell Insular de Mallorca. En aquesta etapa férem una tasca crec que molt important, sobretot per a la part forana de Mallorca, destinada a crear infraestructura cultural en els pobles de Mallorca.

—I novament repeteix èxit electoral el 1987.

—Sóc reelegida batllessa de Costitx i parlamentària. Amb el pacte de govern entre Unió Mallorquina i el Partit Popular assumec la responsabilitat de la tasca de govern en la Conselleria de Cultura. D'aquesta època podem destacar l'aprovació del Reglament de Normalització Lingüística —que fou dur i difícil— i diversos rep-

tes com el Pla de Millorament de Façanes, el plantejament d'un model educatiu propi de les Balears —trilingüe—, la preparació de la transferència de competències en educació perquè quan arribin no solament venguin ben dotades sinó que l'ensenyament millori, el Pla d'Infraestructures Esportives en els centres d'ensenyament...

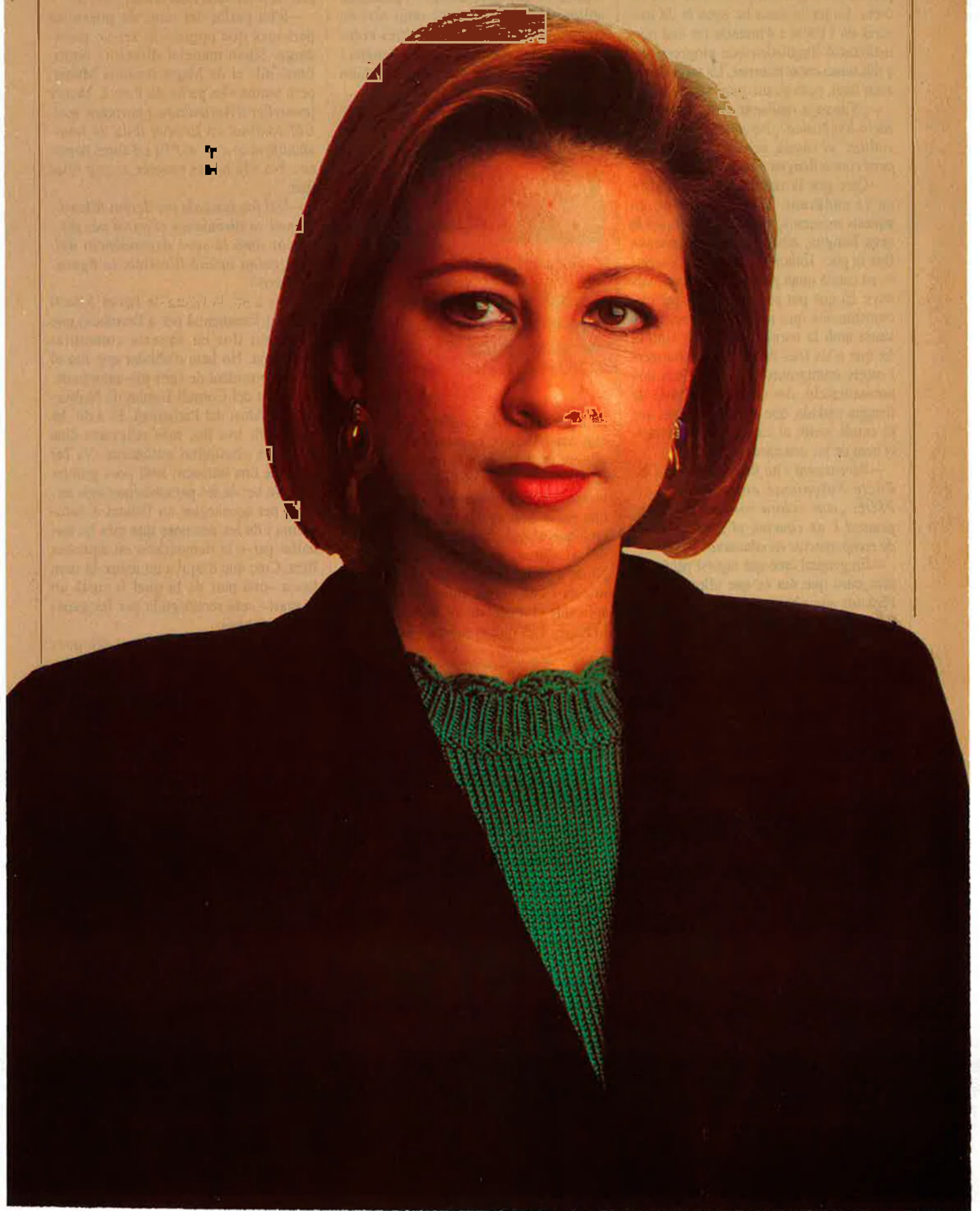
—S'ha referit vostè abans a la qüestió de ser dona i política, ¿l'ha perjudicada o l'ha afavorida, en la política, el fet de ser dona?

—Crec que el fet de ser dona posa el llistó més alt. És a dir, en ser menys les dones que els homes que es dediquen a la política, se'ns veu més. I automàticament les crítiques són més importants. No crec que sigui ni un gran avantatge ni un gran inconvenient. Depèn de la capacitat de feina que es tengui. El que sí que és cert és que sempre es fixen més en les dones perquè n'hi ha menys. Si a un senyor li exigeixen 10 a una dona li exigeixen 20.

Li'n posaré un exemple molt aclariador. Si es demana noms de ministres, segur que tothom coneix les dues ministres, però difícilment la gent recordi el nom dels altres ministres. En el Govern Balear només hi ha una dona. És clar que pel fet de ser menys, et coneixem més, es fixen més en tu...

—La seva Conselleria ha impulsat, com vostè ha dit, el Reglament de Normalització Lingüística. ¿Es cert, com es diu, que ha tengut enfrontaments amb altres membres del govern, i crítiques des del PP, per aquest tema?

—La normalització lingüística és un tema difícil. Ho ha estat en totes les comunitats amb llengua pròpia. Sempre tens un sector que troba que vas massa a poc a poc, que és el més d'es-

guerra i sobretot el més nacionalista. I un sector que troba que vas massa de pressa; és, lògicament, el sector més de dreta. La meua tasca ha estat la de mesurar un i l'altre i d'intentar fer una normalització lingüística que progressi dia a dia sense crear traumes. La tasca no ha estat fàcil, però n'estic prou satisfeta.

—*¿S'avança realment en la normalització lingüística? ¿No passa que s'"oficialitza" el català, però a la vegada es perd com a llengua d'ús quotidià?*

—Crec que la normalització lingüística va endavant. Tota la joventut, en aquests moments, no és analfabeta en la seva llengua, cosa que sí que passava fins fa poc. Tothom sabrà llegir i escriure en català quan passin uns determinats anys. El que pot passar és que —per circumstàncies que no tenen, crec, res a veure amb la normalització i sí amb el fet que a les Illes hi ha molts estrangers i molts immigrants— es faci difícil una normalització, des del punt de vista de llengua parlada, que arribi a tothom, que el català arribi al carrer. Això costarà. N'hem de ser conscients.

—*Recentment s'ha firmat a Madrid el Pacte Autonòmic entre el PP i el PSOE. ¿com valora vostè el Pacte en general i, en concret, el futur traspass de competències en educació?*

—En general crec que aquest pacte l'única cosa que diu és que allò que deia l'Estatut que s'havia de fer, es farà. Per tant, s'ha de veure el pacte des d'aquest punt de vista. No crec que aportí cap gran cosa. Des del nostre Govern el que s'ha intentat és desbloquejar una situació de falta de comunicació entre Balears i Madrid. L'únic que hi veig de positiu és que, amb el pacte, s'ha desbloquejat aquesta situació. No crec que es digui en el pacte res espectacular. Respecte a l'educació, l'únic que diu és que començarem a fer feina perquè les competències vinguin. I és obvi que havien de venir.

—*El Pacte diu que les competències començaran a venir a partir del 96...*

—Jo entenc que en el 96 haurien de venir totes les competències en matèria reglada i que abans hem de tenir totes les altres.

—*El Ministeri d'Educació diu que això depèn de l'aplicació de la LOGSE i que la transferència es donarà una vegada aplicada aquesta llei. ¿No és això una hipoteca per a la implantació del model educatiu propi que vostès, des de la Conselleria, propugnen?*

—Crec que no hauria de passar això. Ens han de tenir en compte des d'avui mateix. El que seria absurd és pretendre aplicar la LOGSE sense tenir-nos en compte a nosaltres. Entre d'altres coses perquè tenim competències en llengua i cultura pròpies. Per tant, com a mínim

JOAN CELIA

"Jeroni Albertí ha ocupat els tres llocs més rellevants dins la nostra comunitat"

en aquesta matèria hauríem de dir qualque cosa. Tampoc es pot deixar de tenir present matèries com la inspecció: si tenim competències i una obligatorietat en un tema, com a mínim ha de poder saber què passa amb aquest tema. Per tant, jo crec que el que s'hauria de fer, per part del Ministeri, és que la LOGSE, s'aplicàs a partir d'una comissió mixta Ministeri i comunitat autònoma que fes aplicable el model de les Balears dins la LOGSE. I és que el nostre model es va

JOAN CELIA

"Als Països Catalans, culturalment, se'ls presenta un bon futur"

fer pensant precisament en la LOGSE perquè sabíem que fer-lo fora d'ella era inviable.

—*Passant a un altre tema. Vostè és militant d'Unió Mallorquina. Aquest partit es troba immersit en una crisi motivada per la seva dependència total*

del PP. Pròximament hi haurà el congrés d'UM. ¿És cert que un sector li ha ofert a vostè la presidència del partit?

—S'ha parlat del tema de possibles persones que poguessin ser-ne presidents. S'han manejat diferents noms. Entre ells el de Maria Antònia Munar, però també s'ha parlat de Pere J. Morey [conseller d'Agricultura i partidari que UM continuï en la seva línia de total identificació amb el PP] i d'altres persones. No n'hi ha res concret, ni cap llista feta.

—*UM fou fundada per Jeroni Albertí, el qual va abandonar el partit per discrepar amb la seva dependència del PP. ¿quina opinió li mereix la figura d'Albertí?*

—Per a mi, la figura de Jeroni Albertí ha estat fonamental per a l'evolució que ha tingut lloc en aquesta comunitat autònoma. No hem d'oblidar que fou el primer president de l'ens pre-autonòmic, president del Consell Insular de Mallorca i president del Parlament. És a dir, ha ocupat els tres llocs més rellevants dins la nostra comunitat autònoma. Va fer possible una transició amb pocs problemes, va ser de les persones que més treballà per aconseguir un Estatut d'Autonomia i de les persones que més ha treballat per a la democràcia en aquestes Illes. Crec que d'aquí a un temps la seva tasca —una part de la qual li costà un desgast— serà reconeguda per les generacions futures.

—*Vostè sap que molta gent diu que UM està morta. ¿quin és el futur d'Unió Mallorquina?*

—Dir quin serà el futur d'un partit és fer futurisme i no sempre és fàcil d'encertar. Jo, el que sí que puc contestar és el que pens que hauria de ser Unió Mallorquina. Crec que Unió Mallorquina, a pesar de totes les dificultats que té un partit que va en coalició pre-electoral amb un altre, per a no ser absorbit totalment ha de superar aquest tema i s'hauria de relançar. S'hauria de convertir en un partit nacionalista. Això significaria tenir el partit que tots desitjàvem. Hi ha moltes dificultats, però no deixa de ser el que ens agradaria.

—*¿Vostè es declara políticament nacionalista?*

—Sí.

—*¿Creu que existeix un espai polític a Balears per a un partit tipus CiU?*

—Això és el que m'agradaria que fos Unió Mallorquina. És a dir, un partit de centre-dreta, moderat, un partit que fa

país. Jo crec que pot existir en un moment determinat aquest espai. En aquests moments no hi és perquè hi ha persones que ocupen un espai semblant. I perquè el sentiment nacionalista que hi ha a Catalunya o el País Basc, no existeix a la nostra comunitat. Pot ser perquè la nostra comunitat sempre ha estat molt envaïda, i ho continua estant. I això fa que siguem més relaxats en les nostres coses i més tolerants. Però, com em deia algú l'altre dia, això no ha de significar renunciar... pens que a poc a poc la gent se n'adonarà.

—¿No tenim consciència de poble?

—Exactament. Pens que la nostra comunitat ha passat de ser molt pobra a ser rica. Aquesta evolució ha estat molt ràpida i no ha tingut paral·lelament una evolució cultural. Després de l'evolució econòmica, les properes generacions sí que tenen aquesta evolució cultural. Quan aquesta evolució cultural es produeix és quan partits com Unió Malloquina poden tenir un espai important.

—Es curiós veure com aquest espai polític, el de centre nacionalista, és probablement el més desitjat per molta gent. Intents de crear partits d'aquesta naturalesa n'existeixen des de principis de la transició; des de la Unió Autonomista de Josep Melià, fins els casos més recents d'Unió Balear, de Gori

Mir, o Convergència Balear, que aglutinà la Unió Balear i els Centristes de Balears. Ara mateix la convergència Balear i Unió Independent de Mallorca creen un nou partit de les característiques que estam parlant. Molts noms, molts intents, però molt pocs resultats electorals. ¿No estam davant un desig impossible de realitzar?

—Això és cert. Tots aquests partits... No han tengut capacitat de unir-se tots, d'anar tot junts. Això fa que es dispersi molt el vot i que els resultats no siguin gaire bons. A més s'ha de tenir en compte que el Partit Popular, dins el seu si, té gent molt de dreta, i d'altres que són més progressistes i nacionalistes; això fa que aglutini la gent de centre i dreta i més o menys nacionalista, i que aconseguixi una majoria com la que hem obtingut, una majoria absoluta. Però això no significa que no hi hagi possibilitats

per a altres opcions. Les coses, en política, canvien molt. La vida fa moltes voltes.

—Vostè, que és nacionalista, ¿com veu l'eclosió dels nacionalismes arreu d'Europa? ¿Creu en això que es diu l'"Europa de les nacions"?

—Estic completament convençuda que aquest és el futur. I ho demostra el fet que ja a Europa es parla de les diferents comunitats autònomes i que es té una comunicació directa amb elles, i també s'ha de tenir present el fet que les comunitats es mouen a nivell de relacions internacionals com a comunitat autònoma o, en el cas de les Illes, com a govern balear sense cap tipus de necessitat de comptar amb un estat que et repre-

Sa princesa

Maria Antònia Munar no passa desapercibuda. És guapa, és jove, és elegant... i és consellera. Li diuen Sa Princesa amb to irònic. Ella no sembla immutar-se. Pragmàtica i segura de si mateixa, continua el camí que s'ha traçat, a pesar de crítiques i atacs.

Nacionalista declarada i membre d'un govern del PP. Dona en un món, el polític, bàsicament d'homes. Diuen d'ella que té la millor qualitat política: nadar i guardar la roba.

senti o et permeti anar a un lloc a altre. Crec totalment en l'Europa de les nacions i crec que el futur va per aquí.

—¿Com està el tema de les relacions culturals entre les tres comunitats de parla catalana? O, dit d'una altra manera, ¿s'estan creant els Països Catalans culturals? ¿Com veu la situació lingüística al País Valencià?

—Bé, jo no conec massa bé la problemàtica del País Valencià perquè ho veig des de les Balears. Jo el que crec és que hi ha un tema, com és el lingüístic, que s'ha polititzat per una qüestió de vots. No obstant, tenc l'esperança que amb el temps les coses es veuran d'una altra manera. El que és una realitat és que tenim un idioma comú, i això ha de subsistir per damunt dels altres interessos. No crec que hi hagi inconvenient, per part dels grups que no ho reconeixen ara, a reconèixer-ho el dia de demà.

Pens que els Països Catalans, culturalment parlant —perquè políticament és una altra cosa— si bé no han tengut a la millor un passat immediat molt esplendorós, sí que se'ls hi presenta un bon futur. I se'ls hi presenta un bon futur perquè estam en un moment d'intercanvis, en un moment en què estam oberts a Europa. Crec que seran els mateixos pintors, escultors, etc. els que estaran interessats a tenir aquest país en comú.

—Vostè que coneix prou bé —no en va va nàixer i viure durant molts anys a Catalunya— la realitat catalana, ¿com valora les recents eleccions al Parlament de Catalunya, sobretot pel que fa a l'augment del vot nacionalista, tant el de CiU com el d'ERC?

—El fet que Convergència i Unió hagi arrassat en les eleccions era previsible. Es veia venir. El president Pujol és una persona que es dedica a fer país cada dia, que fa molta feina i molt ben feta. Per tant, era d'esperar aquesta victòria.

Pel que fa als grups independentistes, també es podia veure venir. Jordi Pujol està aglutinant molta gent, fa un catalanisme moderat. Existeixen grups que demanen qualche cosa més, i que també tenen el seu electorat.

Crec que aquest fenomen s'explica per la mateixa composició de la societat catalana, però són unes con-

dicions que de moment no es donen aquí.

—Es diu molt sovint que dins el Govern Canellas hi ha un "front nacionalista" format per vostè i pel conseller d'Economia, el senyor Alexandre Forcades. ¿és això cert?

—Sí [rialles]. Sí. Exactament. Diguem que som l'ala més nacionalista dins el govern que, com he dit, és molt variat i hi ha gent de diverses tendències. I la nostra és realment aquesta.

—¿És cert que han tengut greus enfrontaments amb l'altre sector, el que podríem dir més conservador?

—...més que enfrontaments personals el que tenim són discussions sobre diferents temes perquè òbviament tenim diferents punts de vista.

Miquel Payeras